

Synpunkter från Socialnämnden Östersunds kommun, gällande ”Nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga”

3.1 Ny ersättning för beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn

Bedömning: En ny ersättning för kommunernas beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn bör införas. Ersättningen bör bestå av en fast del och en del som baseras på kommunens beräknade andel av mottagandet enligt Migrationsverkets anvisningsmodell.

Systemet med överenskommelser samt de ersättningar kommunerna får för att ingå överenskommelser om mottagande och ersättningar för överenskomna platser bör tas bort.

Nuvarande ersättningssystem:

Årlig ersättning om 500 000 kronor betalas ut till de kommuner som har överenskommelse om mottagande. Kommunerna erhåller idag ersättning för obelagda platser med 1 600 kronor per dygn och plats.

Konsekvenser av nytt ersättningssystem:

Årlig ersättning om 500 000 kronor kommer att betalas ut till kommunerna även fortsättningsvis, men de kommer inte längre vara kopplade till överenskommelserna. Till detta kommer även en rörlig ersättning för tomplatser att utbetalas till kommunerna. Denna ersättning avses motsvara 7 dygns ersättning för obelagda platser för samtliga ensamkommande barn som kommunen beräknas få anvisande i enlighet med Migrationsverkets fastställda andel för kommunerna.

Östersunds kommun kommer att ha en överkapacitet om 63 boendeplatser vid årets slut, trots att planering av antalet boendeplatser hela tiden har skett med utgångspunkt i det lägsta av scenariona i Migrationsverkets prognoser. Den ersättning beredskap och kapacitet för mottagande, motsvarande 7 dygn för de 17 ensamkommande barn som beräknas tas emot i kommunen under 2016, uppgår till ca 160 000 kronor. Det kommer långt ifrån täcka de kostnader som kommunen har utifrån de femåriga hyreskontrakt för HVB som tecknats, där även kapitalkostnader tillkommer.

3.2 Schablonersättning till ankomstkommuner för tillfälligt mottagande av asylsökande ensamkommande barn

Bedömning: Ankomstkommuner bör få en schablonersättning på 3 000 kronor per dygn och mottaget barn för tillfälligt mottagande av asylsökande ensamkommande barn. Ersättningen bör innefatta ersättning för att säkerställa beredskap och betalas ut kvartalsvis i efterskott efter ansökan.

Nuvarande ersättningssystem:

För barn som dyker upp i Östersunds kommun och som ännu inte har sökt om asyl, har kommunen återsökt för faktiska kostnader.

Konsekvenser av nytt ersättningssystem:

Östersunds kommun är ingen ankomstkommun. Under hösten 2015 dök det upp ett stort antal ankomstbarn som inte var anvisade. Det är dock oklart om icke avtalade ankomstkommuner kommer att erhålla en schablonersättning för ankomstbarnen eller inte. Efter kontakt med Regeringskansliet och Arbetsmarknadsdepartementet kvarstår frågetecken kring detta.

3.3 Schablonersättning för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun

Bedömning: En enhetlig schablonersättning till anvisningskommunen på 52 000 kronor som avser mottagandet av asylsökande ensamkommande barn bör införas. Ersättningen bör avse transportkostnader, socialtjänstens utrednings- och uppföljningskostnader, tolkkostnader samt kostnader för god man och andra relaterade kostnader. Ersättningen bör betalas ut automatiskt till anvisningskommunen när barnet har tagits emot.

Nuvarande ersättningssystem:

Idag återsöker anvisningskommuner en engångsschablon om 31 000 kronor (HVB) respektive 39 000 kronor (familjehem) för att täcka utredningskostnader i samband med placering.

Förutom dessa schabloner återsöker Östersunds kommun idag faktiska kostnader för resor (ungdomarnas anvisningsresor) inom Socialförvaltningen.

Överförmyndaren återsöker faktiska kostnader för gode män (arvoden, omkostnader och sociala avgifter), tolkkostnader samt andra relaterade kostnader.

Den schablonersättningen om 30 000 kronor som kommunerna erhåller idag för kostnader som avser särskilt förordnad vårdnadshavare kommer att kvarstå.

Konsekvenser av nytt ersättningssystem:

I Sverige ska ingen under 18 år stå utan legal ställföreträdare och alla ensamkommande barn har enligt föräldrabalken rätt till en god man. Denne har till uppgift att bevaka att den ensamkommande ungdomen får ta del av de rättigheter och ansvar för de skyldigheter det svenska rättssystemet innebär. God man har rätt till arvode, omkostnadsersättning samt rese-ersättning. Överförmyndaren inom Östersunds kommun har också ett utbildningsansvar för de gode männen.

Migrationsverkets handläggningstider sträcker sig idag till cirka ett år men i och med det beslut som tagits om tillfälliga uppehållstillstånd bedömer migrationsverket att handläggningstiderna kommer att öka upp till 550 dagar. Under denna tid har ungdomen rätt till god man, dvs kostnaden kommer att öka med anledning av längre handläggningstider vid Migrationsverket vilket resulterar i högre kostnader för gode män än tidigare.

Vid möten på Migrationsverket skall god man delta och idag förväntas god man och ungdom företa långa resor vilket är extremt kostsamt, framförallt för de kommuner som inte ligger geografiskt nära något av Migrationsverkets utredningskontor

Överförmyndaren kan se en märkbar förändring av insatsernas art där nedlagd tid för polisförhör och drogrelaterade insatser ökar i stadig takt.

I det förslag regeringen lagt om nytt system för ersättning till kommunerna ger man inte längre möjlighet att söka för faktiska kostnader.

I den engångssumma på 52 000 kr som föreslås i schablon skall följande kostnader ingå:

- Arvode inklusive arbetsgivaravgifter för den gode mannens uppdrag
- Rese- och omkostnadsersättning för god man
- Övriga relaterade kostnader
- Tolkkostnader
- Socialtjänstens utredningskostnader

Det är självklart att alla inblandade myndigheter ska ta sitt ansvar för att minska kostnaderna. Men om förutsättningarna skall förändras på det drastiska sätt som nu presenterats måste det få ske på ett sätt där kommunerna får möjlighet att anpassa verksamheten under en längre period så det kan ske på ett för ungdomarna rättssäkert sätt. Det allra viktigaste är dock att nivån på den ekonomiska ersättningen är realistisk, vilket den nu föreslagna nivån definitivt inte är.

Överförmyndarnämnden ser systemet med schablonersättning som en bra lösning att minska den nu omfattande administrationen. Specificerad schablonersättning till socialtjänst och överförmyndarverksamhet måste däremot särskiljas från regeringens sida istället för att som idag sammanblandas då dessa funktioner i kommunerna inte ingår i samma verksamhet.

Om vi kalkylerar med arvode för 10 timmar per månad, vilket är mycket lågt räknat utifrån uppdragets betingelse, och en handläggningstid på 18 månader kommer enbart för kostnaderna för god man, omkostnader och tolk att kosta närmare 65 000 kr per ensamkommande barn. Vid en handläggningstid på 24 månader ökar kostnaden till närmare 82 000 kr. Detta ger att det förslag som lagts fram visar att riksdag och regering ämnar överlåta ansvaret och kostnaderna för de beslut man tidigare tagit gällande mottagandet av ensamkommande barn på kommunerna och våra gode män. Detta kommer att ge konsekvenser både för de ensamkommande ungdomarnas rättssäkerhet såväl som kommunernas ekonomi.

Utrymmet för utbildning till gode män kommer vara ytterst begränsat vilket kommer visa sig i sämre kvalitet på utförda uppdrag. Det kommer bli betydligt svårare att rekrytera gode män om det i praktiken blir så att de gode männen förutsätts utföra insatser som ej arvoderas.

När det gäller tolk kommer tillgång till dessa att begränsas kraftigt om anslagen minskar i den omfattning som nu föreslås. Detta kommer att drabba de enskilda ungdomarna hårt då möjligheten att kommunicera är ett grundläggande behov.

Krav måste sättas på Migrationsverket på kortare handläggningstider samt ett tillhandahållande av teknisk utrustning i sådan omfattning att gode män och ungdomar kan delta i möten på närmaste kontor.

Det vi kan förutsätta om personalen på boendena minskar i kombination med att tillgång till god man minskar är att vi kommer se en drastisk ökning av psykisk ohälsa, drogrelaterade problem och övrig brottslighet.

Om den nya föreslagna schablonen på 52 000 kronor ska räcka till alla dessa delar förutsätts att Migrationsverkets handläggningstider snabbt kortas ner betydligt. Överförmyndarens beräkning visar på ett tydligt sätt att endast kostnaderna för gode män riskerar att överstiga den föreslagna schablonen. Eftersom kommunerna inte längre ges möjlighet att återsöka för faktiska kostnader. Utöver detta kvarstår utredningskostnader vid placering för socialförvaltningens del.

Med minskad ram för utredningskostnader finns stor risk för ”övervältringseffekt” inom Socialförvaltningens verksamhet. Med minskade ersättningar för utredningar kan bemanningen när det gäller socialsekreterare för ensamkommande barn behöva ses över. Om neddragningar avseende bemanning sker kan risken vara att utredningarna inte håller samma kvalitet. Även det preventiva arbetet kan komma att påverkas. I de fall där det blir aktuellt med vård enligt LVU eller SoL-placering på lika grunder, för ensamkommande ungdomar, skulle detta kunna innebära att det blir socialsekreterarna inom övrig verksamhet som får hantera dessa anmälningar och utredningar. Detta bör då ställas mot den höga arbetsbelastningen och pressade situationen som redan idag råder inom Område Barn Unga Vuxna.

3.4 Schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn

Bedömning: För ensamkommande barn som är asylsökande eller har uppehållstillstånd bör anvisningskommunen få en automatiskt utbetald schablonersättning på 1 350 kronor per dygn.

Nuvarande ersättningssystem:

Idag utgår schablonersättning om 1 600 kr per dygn och plats enligt kommunens avtal om boendeplatser. Utöver detta återsöker kommunen 300 kronor per dygn för belagd plats. Det görs ingen skillnad i ersättningsnivåer utifrån barnets ålder, under förutsättning att det finns ett fortsatt vårdbehov efter att ungdomen fyllt 18 år.

För asylsökande placerad i familjehem utgår ersättning för faktisk kostnad efter ansökan. För asylsökande placerad i externt HVB erhåller kommunen en schablonersättning om 1 900 kronor per dygn och plats.

Ensamkommande barn med uppehållstillstånd placerade i externa HVB och familjehem utgår ersättning för faktisk kostnad efter ansökan.

I oktober 2015 var snittkostnaden 1485 kronor per dygn - det som är problemet i år är att vi har haft överbeläggning och dyra både tillfälliga boenden och boenden via entreprenadavtal. Eftersom vi inte har klart med kostnader de nya boendena samt för boenden som fortfarande är under byggnation kan vi inte räkna fram dagens dygnskostnad, men den blir betydligt högre än dagens nivå.

Konsekvenser av nytt ersättningssystem:

Trots att vi saknar de underlag som krävs för att räkna fram en aktuell dygnskostnad så kan vi med utgångspunkt från dygnskostnaden i oktober 2015 konstatera att den nya schablonersättningen på 1 350 kronor per dygn inte då skulle täcka kostnaderna. Dygnskostnaden har sedan oktober 2015 ökat på grund av att vi varit tvungna att teckna både dyra och långa hyresavtal för att lösa den då rådande platsbristen. Detta betyder att schablonen skulle ge än mindre kostnadstäckning idag.

Med utgångspunkt i Migrationsverkets då gällande prognoser rustade kommunerna för det förväntade mottagandet av ensamkommande barn. Verksamheterna tvingades till att expandera snabbt. Att förvänta sig av kommunerna att på sådan kort tid ska kunna styra om processer som satts igång och krympa verksamheterna, när det gäller bland annat byggnationer och rekryteringar, blir svårt.

Vi har planerat och budgeterat efter en ersättning om 1 900 kronor per dygn, exempelvis när vi har tittat på vilka hyreskostnader som kan täckas av dygnersättningen och som motsvarar de krav som IVO ställer. Detta har varit särskilt problematiskt i en kommun som Östersund, där det råder lokalbrist/bostadsbrist. I Östersund har behovet av HVB-platser blivit tvunget att lösas med dyra om-/nybyggnationer med kapitalkostnader, vilket medfört långa hyresavtal som löper över minst en femårsperiod. Anpassningarna av lokalerna har varit nödvändiga för att nå upp till rådande krav från IVO, angående boendenas beskaffenhet. Sänkta ersättningsnivåer blir således svårörenligt med IVO:s krav.

I likhet med SKL anser Östersunds kommun att en längre omställningstid är nödvändig. Främst på grund av de dyra boendeavtalen som Östersunds kommun har. Om nytt ersättningssystem ska införas enligt avsedd tidsplan bör det finnas utrymme för att statliga medel kan täcka dessa omställningskostnader, om inte det ska bli aktuellt med kommunbidrag till verksamheten.

Detta går till exempel att jämföra med kommuner i länet där det i större utsträckning har funnits tomma tillgängliga lokaler som inte krävt samma omställning.

Med lägre ersättningar kan personaltätheten vid HVB behöva ses över och eventuellt justeras. En lägre personaltäthet innebär mindre tid för personal per barn, vilket i sin tur påverkar kvaliteten på omsorgen för det enskilda barnet. Med den lag som trätt i kraft 20 juli, kommer tillfälliga uppehållstillstånd att vara huvudregeln under de kommande tre åren. Troliga konsekvenser av detta kan vara sämre mående hos de ensamkommande barnen. I kombination med en eventuell neddragning av personal inom HVB-verksamheterna skulle detta kunna komma att innebära ökad belastning på psykiatrin, där det redan idag är ett högt tryck.

Det kan även komma att bli svårt att bemöta fackliga organisationernas krav om ökad trygghet och säkerhet på boendena för personalen, främst nattetid. Det åtgärder som föreslagits från fackligt håll är bland annat är utökad bemanning nattetid, för att undvika ensamarbete.

Barnens hushållsekonomi och fritidsbidrag utbetalas via verksamhetsmedel. Med lägre ersättningar kan nivåerna behöva ses över och eventuellt justeras. Det har skett en medveten satsning inom Östersunds kommun för att öka möjligheterna till fritidsaktiviteter genom att höja fritidsbidraget. Detta mot bakgrund att ett aktivt föreningsliv för ensamkommande barn och unga är viktigt ur ett integrationsperspektiv.

Att arbeta med ungdomarna med omställning, normer och värderingar – att bedriva integrationsarbete – kommer inte få samma förutsättningar. Forskning har konstaterat att när du känner ett utanförskap ökar risken att bli radikaliserad. Det är viktiga och aktuella frågor som behöver prioriteras. Vi behöver vara mer inkluderande idag, snarare än exkluderande. Ensamkommande barn kan anses utgöra en riskgrupp utifrån att de anländer till Sverige utan sina föräldrar. De har inga vuxna förebilder i sin omedelbara närhet. De är ofta skuldsatta och dessa skulder förväntas betalas tillbaka och med påtryckningar från familj och anhöriga, finns risken att de vänder sig till kriminalitet för att lösa sin situation. Med mindre medel finns mindre tid och utrymme att arbeta med frågor som dessa. Förändringarna kommer således att innebära en rad negativa konsekvenser för ungdomarna. Det blir besparing på kort sikt, risken är dock att det blir stora samhällsekonomiska kostnader på lång sikt.

Inom Östersunds kommun finns en strävan efter att ensamkommande barn som bor vid något av enhetens HVB, så långt som möjligt, ska behandlas lika som andra placerade barn inom Östersunds kommun. Hur kommer möjligheterna till detta se ut framöver?

Uppskattningsvis kan de sänkta ersättningsnivåerna innebära att Östersunds kommun, Socialnämnden, erhåller minskad statlig ersättning motsvarande minst 53 mnkr - kopplade till mottagande av ensamkommande barn. Detta avser dels de ungdomar som idag finns inskrivna vid våra egna HVB hem (ca 40 mnkr), och dels externt placerade barn i andra HVB hem alt familjehem (ca 13 mnkr). Efter kontakt med Regeringskansliet och Arbetsmarknadsdepartementet kvarstår en del frågetecken kring de nya ersättningsnivåerna varför det är svårt att redovisa någon exakt nivå. Bland annat är det ytterst oklart hur man tänker kring de ungdomar som idag är externt placerade i både HVB och familjehem. En del av dessa ungdomar fyller dessutom 18 år under 2017, vad kommer att gälla för dem?

Östersunds kommun har idag externa placeringar i andra kommuner såväl som inom länet. Vad händer med dessa placeringar utifrån begränsningen att placera i annan kommun än anvisad kommun? Måste dessa ungdomar omplaceras tillbaka till hemkommunen, eller gäller detta endast vid nya placeringar efter årsskiftet? Får Östersunds kommun då schablonersättningen om 1 350 kronor per dygn även för de externt placerade? Dessa frågetecken medför svårigheter att uppskatta den ekonomiska effekten av ändrade ersättningsnivåer för externa placeringar.

Barn- och utbildningsförvaltningen (BOUF) lyfter fram farhågan att förändringen innebär en förändrad ekonomisk ram för Socialförvaltningen och därmed finns även en risk för en totalt sett minskad ekonomisk ram för kommunen som helhet, vilket i sin tur kan leda till att BOUF får sämre ekonomiska förutsättningar för sin verksamhet.

3.5 Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande ensamkommande unga i åldern 18–20 år

Bedömning: När det gäller asylsökande ensamkommande unga som har fyllt 18 men inte 21 år bör kommunen enbart ha rätt till ersättning för dem som är placerade med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och för dem med motsvarande vårdbehov men som är placerade med stöd av socialtjänstlagen (SoL). Ersättning för faktiska kostnader bör betalas ut i efterskott efter ansökan.

Nuvarande ersättningssystem:

I dag får kommunen ersättning via schablon 1 900 kronor per dygn och plats avseende de ungdomar som bedöms ha behov av fortsatt placering inom HVB eller familjehem och är i åldern 18-20 år.

Konsekvenser av nytt ersättningssystem:

Samtliga som inte är placerade enligt LVU, eller enligt SoL på lika grunder kommer att få flytta till Migrationsverkets boenden. Dessa ungdomar lämnar då en tomlats vid det HVB som de varit placerade vid, om många ungdomar fyller 18 år inom ett kort tidsspann, samt att inflödet av nya ungdomar är litet, krävs det en snabb anpassning av verksamheten till färre platser då nya ersättningssystemet inte kommer att täcka kostnaderna för tomma boendeplatser i samma utsträckning som tidigare. Ovanstående gäller oavsett om det handlar om att det är en asylsökande ungdomar som blir 18 år och ska flytta till Migrationsverkets boenden, eller om det är ungdomar med uppehållstillstånd där flytt till stödboende blir aktuellt. Som exempel, under perioden september till december 2017 kommer ca 30 ungdomar att fylla 18 år och ska då enligt det nya förslaget lämna HVB-verksamheten såvida de inte har ett fortsatt omfattande vårdbehov. Med hänvisning till de långa kontrakten som kommunen tecknat ses det som problematiskt att snabbt krympa verksamheten. Det kan även ses som problematiskt ur ett arbetsgivarperspektiv då det blir svårare att erbjuda tillsvidareanställningar.

3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18–20 år med uppehållstillstånd

Bedömning: Anvisningskommunen eller den kommun som ärendet flyttats över till bör få en automatiskt utbetald ersättning på 750 kronor per dygn för ensamkommande unga som har fyllt 18 men inte 21 år och har uppehållstillstånd.

Rätten till ersättning bör förutsätta att den unga är folkbokförd i anvisningskommunen eller den kommun som ärendet har flyttats över till. Den unga bör också ha fått studiehjälp för studier på gymnasial nivå under någon av månaderna i det kvartal som ersättningen avser. Kommunens rätt till ersättning bör upphöra när en person beviljas etableringsersättning eller om den ungas föräldrar anländer till Sverige.

Nuvarande ersättningar:

I dag är stödboendeverksamheten inte tillräckligt stor för att ge bärighet med nuvarande ersättning om 1 000 kronor per dygn.

Konsekvenser av nytt ersättningssystem:

Små möjligheter för unga ensamkommande i åldrarna 18-20 år att vara fortsatt placerade vid HVB. Gränsen mellan en LVU-placering, eller placering enligt SoL på lika grunder, och att klara sig i stödboende med låg grad av stöd blir ett alltför stort glapp. Många 18-åringar är inte helt redo att flytta till eget boende och klara sig självständigt, samtidigt som vårdbehovet inte är av den karaktären att LVU är motiverat.

Bristen på tillgången till lägenheter och andra boendalternativ för stödboenden bör lyftas som en aspekt som försvårar utflytt från HVB för unga som är mogna för ett mer självständigt boende, samt att detta då kan vara en anledning till att ungdomarna bli kvar på HVB längre än planerat, vilket i sin tur medför extra kostnader utifrån minskade intäkter. Eftersom en betydande del av ungdomarna är i åldersspannet 18-20 år kommer den minskning av ersättningen från 1 900 kr per dygn till 750 kr per dygn ge en avsevärd ekonomisk effekt för kommunen.

Socialsekreterarna kommer att få en ökad arbetsbelastning inledningsvis då beslut ska omprövas, huruvida det är lämpligt med placering i stödboende. Därefter en minskad arbetsbelastning i och med färre SoL-placeringar.

3.7 Ersättning för ensamkommande barn och unga som är placerade i annan kommun än anvisningskommunen

Bedömning: När ensamkommande barn och unga är placerade i en annan kommun än anvisningskommunen och ansvaret för ärendet har flyttats över till socialnämnden i den kommun där barnet eller den unga bor, bör ersättningen betalas ut till den kommun där barnet eller den unga bor.

När Socialnämnden i anvisningskommunen har kvar ansvaret för barnet eller den unga och placeringen är i en annan kommun, bör ersättningen betalas till anvisningskommunen.

Nuvarande ersättningar:

Idag får kommunen ersättning för faktiska kostnader vid externa placeringar för barn med uppehållstillstånd och ersättning med 1 900 kronor per dygn för asylsökande.

Konsekvenser av nytt ersättningssystem:

Idag har Östersunds kommun ca 35 ensamkommande barn som är externt placerade, varav de flesta med uppehållstillstånd. Den faktiska kostnaden uppgår till ca 22 mkr för 2016 och skulle med nya ersättningsregler rakt över innebära en minskning av ersättning/intäkter för kommunen med ca 13 mkr.

Efter kontakt med Regeringskansliet och Arbetsmarknadsdepartementet kvarstår dock en del frågetecken kring dessa regler. Vad gäller för de pågående placeringarna, ska de omplaceras tillbaka till hemkommunen för att generera ersättning? Reglerna angående överenskommelser om övertagande av ansvar för ärenden mellan socialtjänsterna vid externa placeringar i annan kommun torde bli än svårare än idag med tanke på den låga ersättningen. Det finns också en risk att kommunen får svårt att hitta andra boendelösningar för dessa ungdomar med den korta omställningstiden och som även motsvarar ersättningsnivån. Till detta kommer även de svårigheter kommunen redan idag har att hitta familjehem som boendelalternativ, i denna region. Familjehem tar lång tid att utreda och i dagsläget inkommer få intresseanmälningar om att bli familjehem, enligt Familjehemscentrum. Det är troligt att efterfrågan på familjehem kan komma att öka och då blir situationen än mer kritiskt, särskilt när det gäller att hantera mer akuta placeringar.

3.8 Ersättning för faktiska kostnader i vissa särskilda situationer

Bedömning: För asylsökande ensamkommande barn samt ensamkommande barn och unga med uppehållstillstånd som är placerade med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) eller med stöd av socialtjänstlagen (SoL) i fråga om de som har motsvarande vårdbehov, bör kommunen få ersättning för faktiska kostnader. Ersättning för faktiska kostnader bör betalas ut i efterskott efter ansökan. Kommunen bör ansöka om ersättningen kvartalsvis i efterskott, senast inom sex månader efter den sista månaden i det kvartal som ersättningen avser. Har kommunen fått automatiskt utbetald ersättning för den person och den tidsperiod som ansökan avser, bör inte ersättning för faktiska kostnader betalas ut.

För unga som har fyllt 18 men inte 21 år, saknar föräldrar i landet och som kommunen inte har rätt till schablonersättning för bör kommunen ha rätt till ersättning för kostnader för försörjningsstöd. Ersättning för kostnader för försörjningsstöd bör betalas ut i efterskott efter ansökan. Ansökan bör göras senast sex månader efter den månad som ersättningen avser.

Nuvarande ersättningar:

Krävs ytterligare tydliggöranden kring denna punkt för att beräkningar och jämförelser ska kunna göras.

Konsekvenser av nytt ersättningssystem:

Eftersom schablonersättningen är högre för ungdomar som uppbär/uppburit CSN, finns incitament att anpassa skolan utifrån individuella behov, något som kommer att kräva pedagogiska resurser från gymnasieskolan,/JGY.

3.9 Ikraftträdande m.m.

Bedömning: Det nya ersättningssystemet bör träda i kraft den 1 januari 2017.

För kostnader som uppkommit under 2016 bör ersättning lämnas enligt nuvarande reglering. Det bör vara möjligt att ansöka om ersättning för kostnader som uppstått före den 1 januari 2017 fram till den 1 juli 2017.

Kommentarer:

Östersunds kommun har en uppsägningstid för avtalet gällande ensamkommande barn och unga som sträcker sig till och med 31 mars 2017. Ändringar av ersättningssystemet föreslås träda i kraft från och med 1 januari 2017. Huruvida Östersunds kommun har rätt att återsöka för kostnader enligt nuvarande reglering fram till och med 31 mars, eller om det ska ske i enlighet med det nya ersättningssystemet är i dagsläget oklart enligt Migrationsverket.

Sammanfattning:

Konsekvenserna av införandet av det nya ersättningssystemet kommer uppskattningsvis att innebära minskade intäkter om minst 53 mnkr, beräknat på 158 + 35 ungdomar. Den exakta ekonomiska effekten är svår att beräkna eftersom ersättningarna är individbaserade och det kvarstår ännu många frågetecken kring en del av förslagen gällande de nya schablonersättningarna. Vi ser dock att en del av ersättningarna kommer att i princip halveras jämfört med idag. Till detta kommer också det faktum att vi under det senaste året har haft stora snabba kostnadsökningar till följd av den ökade flyktingströmmen. För att snabbt lösa bristen på boendeplatser har kommunen varit mer eller mindre tvingade att teckna både dyra och med långa hyreskontrakt. Lägre ersättningsnivåer i kombination med kort omställningstid ger både minskade intäkter och ökade kostnader för kommunen.

Förändringen i ersättningssystemet för mottagandet av ensamkommande barn och unga, och de besparingar som görs i och med detta, sker med hänvisning till att hänsyn även måste tas till andra prioriterade områden. Risken är dock stor att detta blir en kortsiktig plan, bland annat om de demografiska aspekterna vägs in. Andelen äldre i Sverige ökar och Arbetsförmedlingen förutspår stora behov av arbetskraft framöver inom en rad yrkesområden. För att underlätta i omställningen för de ensamkommande barnen och för att kunna arbeta med normer och värderingar, är det avgörande att kommunerna får medel och möjligheter att arbeta med integrationsfrämjande insatser. Här inkluderas även de insatser som syftar till att öka andelen unga ensamkommande som går ut i arbete eller studier. Ersättningsnivåer i paritet med de verkliga behoven ser vi som en gynnsam investering för kommunen, regionen och Sverige som helhet, som kommer att tillgodose behov hos andra behövande grupper. Med minskade ramar riskerar dock det långsiktiga perspektivet att gå förlorat.

Det bör dock framhållas att vi anser att det är positivt att ersättningssystemet ses över och att förändringarna, genom ökad andel schabloner, avser förenkla administrationen kring återsök. Förutsägbarheten för erhållna ersättningar ökar i och med att återsök för faktiska kostnader minskar.

Socialnämnden
Östersunds kommun